

Pohjoismaiden lgbti-rahastoa koskevat toimintaohjeet

Pohjoismaiden tasa-arvorahaston toimintaohjeet hyväksyttiin Pohjoismaiden tasa-arvo- ja LGBTI-asiain virkamieskomiteassa (ÄK-JÄM) [päivämäärä] 2024 Pohjoismaiden tasa-arvo- ja LGBTI-ministerineuvoston (MR-JÄM) toimeksiannosta. Toimintaohjeissa täsmennetään, mitä Pohjoismaiden ministerineuvosto odottaa tukea hakevilta hankkeilta ja järjestöiltä.

Pohjoismaiden LGBTI-rahastoa hoitaa ja hallinnoi Pohjoismaiden tasa-arvotiedon keskus (NIKK).

Tavoitteet ja vaatimukset

Rahaston tavoitteena on edistää pohjoismaista yhteistyötä lgbti-asioissa Pohjoismaiden tasa-arvo- ja lgbti-yhteistyöohjelman 2025–2030¹ mukaisesti.

Rahoitusta myönnetään hankkeille, jotka tuottavat sekä pohjoismaista hyötyä että lgbti-poliittista lisäarvoa. MR-JÄM voi Pohjoismaiden tasa-arvo- ja lgbti-asiain virkamieskomitean (ÄK-JÄM) kautta tarvittaessa päättää tietyistä ensisijaisista aiheista, jotka siinä tapauksessa arvioidaan tässä lueteltujen vaatimusten lisäksi.

Hakemuksissa voi myös olla tarpeellista mainita, miten ja missä määrin ne sisältävät muita Pohjoismaisessa yhteistyössä käytössä olevia menettelytapoja ja toimintasuunnitelmia.

Kaikissa hakemuksissa tulee esittää, ja hakemukset arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin ne täyttävät seuraavat vaatimukset:

a) Pohjoismainen hyöty

Pohjoismaisella hyödyllä tarkoitetaan sitä, missä määrin hanke:

- luo merkittäviä positiivisia vaikutuksia pohjoismaisen yhteistyön kautta, verrattuna siihen, että hanke toteutettaisiin kansallisella tasolla
- ilmaisee ja kehittää pohjoismaista yhteenkuuluvuutta, niin alueen sisällä kuin sen ulkopuolellakin
- auttaa kehittämään uusia rakenteita, jotka vahvistavat LGBTI-henkilöiden yhtäläisiä oikeuksia, mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua Pohjoismaissa
- rakentavalla tavalla kohtaa pohjoismaiseen yhteistyöhön liittyviä haasteita, kuten kansallisia esteitä ja eroavaisuuksia
- Arviointi keskittyy myös siihen, kuinka hyvin hakemus:
- perustelee, miksi hanke tulisi toteuttaa pohjoismaisena yhteistyönä
- kuvailee sitä lisäarvoa sekä haasteita, joita yhteistyökumppanit näkevät siinä, että tehdään rajoja ylittävää yhteistyötä

b) Lgbiti-poliittinen lisäarvo

Lgbiti-poliittisella lisäarvolla tarkoitetaan sitä, missä määrin hanke:

- pyrkii puuttumaan ongelmiin ja esteisiin, jotka rajoittavat lgbiti-henkilöiden yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia Pohjoismaissa.
- edistää uusien ja/tai muutettujen tietojen, työmenetelmien ja -mallien sekä kokemusten vaihtoa, jotka liittyvät lgbiti-henkilöiden tasavertaisiin oikeuksiin ja mahdollisuuksiin Pohjoismaissa.
- auttaa vastaamaan pohjoismaisessa tasa-arvo- ja lgbiti-asioiden yhteistyöohjelmassa nimettyihin haasteisiin.

Arviointi keskittyy myös siihen, kuinka hyvin hakemus:

- kuvailee lgbiti-henkilöiden yhtäläisiin oikeuksiin ja mahdollisuuksiin liittyviä haasteita, joita yhteistyökumppanit ovat tunnistaneet ja joihin hankkeen on tarkoitus ottaa kantaa, osoittaen yhteistyösapuolten ymmärtävän nämä ongelmat teoreettisen tiedon ja/tai todistetun kokemuksen perusteella.
- osoittaa aikaisemman työn, tiedon ja/tai tutkimustyön kautta perehtyneisyyden niihin ongelmiin, joihin yhteistyökumppanit aikovat paneutua, ja edellä sanotun perusteella kuvailee, miten hanke edistää muutosta ja uuden tiedon luomista

c) Kestävyys/pitkäjänteisyys

Kestävyydellä/pitkäjänteisyydellä tarkoitetaan sitä, missä määrin:

- hanke auttaa muita tekemään ratkaisuja ja oppimaan hankkeen menestyksistä ja vastoinkäymisistä
- lopputuloksella odotetaan olevan pysyviä vaikutuksia, jotka säilyvät hankkeen loputtua rakenteen ja erilaisten tuotteiden, kuten verkostojen, verkkosivujen, raporttien ym. kautta, ja miten nämä ovat muovautuneet saavuttamaan oleellisia kohderyhmiä

Arviointi keskittyy myös siihen, kuinka hyvin hakemus:

- kuvailee, miten ja mille kohderyhmille yhteistyökumppanit suunnittelevat tiedottavansa hankkeesta ja sen tuloksista, sekä miten he aikovat turvata tulosten saatavuuden hankkeen päättymisen jälkeen

d) Toteutus

Toteutuksella tarkoitetaan:

- kuinka todennäköistä on, ottaen huomioon hakijoiden pätevyyden ja kokemustason, että hanke toteutetaan kuten hakijat ovat sen kuvailleet
- millaiset edellytykset hakijoilla on työskennellä yhdessä, täydentävätkö he toisiaan esimerkiksi pätevyyden, näkökulmien ja kokemusten kautta

Arviointi keskittyy myös siihen, kuinka hyvin hakemus:

- kuvailee, miten yhteistyökumppanit suunnittelevat paneutuvansa nimettyihin ongelmiin sekä miten he perustelevat lähestymistavan valinnan, ottaen huomioon mahdollisuuden saavuttaa tuloksia ja tekemään päätelmiä syntyneistä tuloksista
- kuvailee, millä tavalla päähakija ja yhteistyöjärjestöt aikovat panostaa hankkeeseen, järjestöjen roolit sekä aikaisemmat kokemukset vastaavanlaisesta yhteistyöstä

e) Taloudellinen kohtuus

Järjestön tulee apurahahakemuksessaan laskea myös omarahoitusosuus ja/tai muut rahoituslähteet. Tämän rahoituksen suuruus tulee olla vähintään 20 prosenttia. Omarahoitusosuus ja/tai muut rahoituslähteet voivat muodostua esim. sponsoreista tai muista taloudellisista avustuksista, vapaaehtoistyöstä, jäsenmaksuista tai välillisistä kustannuksista.

Haettavan määrän suuruus tulee olla 50 000 ja 500 000 Tanskan kruunun (DKK) välillä.

Hakemukseen tulee liittää talousarviolaskelma, jonka jokainen kohta on ilmoitettu Tanskan kruunuissa (DKK), myös loppusumma. Talousarviolaskelmassa tulee näkyä selvästi oma- sekä kokonaisrahoituksen osuus. Laskelmassa tulee myös olla tarkka selvitys siitä, minkä osan kokonaistalousarviosta haettu summa kattaa. Hankkeiden lopputilinpäätöstä ei tarvitse tarkastaa erikseen, mutta projektipäälliköiden on pidettävä kirjanpito järjestyksessä, jotta mahdolliset ulkoiset tarkastajat voivat helposti saada yleiskuvan hankkeen varainhoidosta.

Tukea ei myönnetä revisioihin. Rahoitusta ei myönnetä matkakustannuksiin (lukuun ottamatta kansalaisjärjestöjen edustajien ja kutsuttujen puhujien matkakustannuksia).

Rahoitusta ei myönnetä välillisiin kustannuksiin, kuten tukiorganisaatioiden palkkoihin ja toimintakustannuksiin, kuten vuokraan, sähköön ja tietotekniikkaan.

Rahoitusta ei myönnetä toiminnalle, jonka tarkoituksena on luoda taloudellista voittoa tai vastaavaa rahoituksen vastaanottajalle.

Toiminnalle, jolle on myönnetty rahoitusta, saatetaan myöntää haettua alhaisempi summa ja/tai hakemuksen eri osiin. Tällöin sopimuksen tekeminen edellyttää hankesuunnitelman ja talousarvion tarkistamista suhteessa hyväksytyyn määrään.

Toimintaa ja edunsaajia koskevat vaatimukset

Seuraavanlaista toimintaa tuetaan:

- Pohjoismaiden välillä järjestettäviä kokouksia
- tiedon tuottaminen
- verkostoituminen
- toimintahankkeet
- vapaaehtoistoiminnan osallistuminen pohjoismaiseen tai kansainväliseen konferenssiin/koulutustoimintaan/palaveriin

Rahaston kohderyhmä on laaja ja haku on avoinna erilaisille toimijoille ja järjestöille, kuten:

- vapaaehtoisjärjestöt (kansalaisjärjestöt)
- verkostot ja etujärjestöt
- viranomaiset ja muut julkiset toimijat
- muut ei-kaupalliset toimijat
- pienet ja keskisuuret yhtiöt

Rahasto ei rahoita toimintaa, jonka yhteistyökumppaneina toimii poliittisia puolueita tai yksityishenkilöitä.

Jokaisessa hankkeessa on oltava mukana vähintään kolme järjestöä vähintään kolmesta seuraavasta maasta tai seuraavilta alueilta:

- Tanska
- Suomi
- Färsaaret
- Grönlanti
- Islanti
- Norja
- Ruotsi
- Ahvenanmaa

Vaihtoehtoisesti virolainen, latvialainen tai liettualainen järjestö voi osallistua hankkeeseen, johon osallistuu vähintään kaksi järjestöä vähintään kahdesta Pohjoismaasta tai pohjoismaiselta alueelta. Päähakijan on kuitenkin tultava Pohjoismaasta tai pohjoismaiselta alueelta. Lisäksi Pohjoismaiden ministerineuvoston nykyiset käytännöt, jotka koskevat yhteistyötä Pohjoismaiden ulkopuolelta olevien maiden kanssa, ovat voimassa.

Pohjoismaisen virallisen yhteistyön rahoittamat tai sen alaisuudessa toimivat instituutiot voivat osallistua hankkeisiin, mutta ne eivät voi korvata järjestöä yllä mainittuja vaatimusten mukaisesti. Niiden osallistumista ei voida rahoittaa rahaston varoilla.

Rahasto rahoittaa toimintaa, joka aloitetaan viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta ja päättyy kahden vuoden kuluessa

sopimuksen allekirjoittamisesta. Toimintaa, joka on aloitettu ennen sopimuksen allekirjoittamista, ei rahoiteta.

Hakemus ja määrääjat

Hakemus tehdään yhdellä kolmesta skandinaavisesta kielestä tai englanniksi siihen suunnitellulla hakemuslomakkeella NIKK:n verkkosivustolla (www.nikk.no).

Hakulomake on saatavilla noin kuukautta ennen viimeistä hakupäivää.

Hakemukseen tulee liittää projektisuunnitelma ja talousarviolaskelma. Yksi hakijoista tulee ilmoittaa päävastuulliseksi hakijaksi.

Päätökset, sopimukset ja raportointi

NIKK tiedottaa päätöksestä sähköpostitse vastuuhenkilöille sen jälkeen, kun päätös on tehty ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tasa-arvo- ja lgbti-asiain virkamieskomitea (ÄK-JÄM) on saanut mahdollisuuden käyttää veto-oikeuttaan. Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Rahoitusta saaneiden hankkeiden tulee laatia sopimus NIKK:n kanssa erityisiä menettelytapoja noudattaen. Maksatus tapahtuu, kun sopimus on allekirjoitettu.

Perussääntönä on, että toiminnalle myönnetystä kokonaissummasta maksetaan 75 prosenttia hankkeen alussa ja loput 25 prosenttia maksetaan loppuraportin hyväksymisen jälkeen.

Hankkeen päätyttyä on päävastuussa olevalla yhteistyökumppanilla kaksi kuukautta aikaa lähettää NIKK:lle loppuraportti (itsearviointi) sekä talousselvitys. Käyttämättömät varat maksetaan takaisin NIKK:lle.

Loppuraportista tulee ilmetä muun muassa:

- Millaista pohjoismaista hyötyä on toiminnasta koitunut?
- Mikä on ollut toiminnan lgbti-poliittinen lisäarvo?
- Millaisia tuloksia (esim. tuotteita, tietoa, prosesseja, menettelyjä) on toiminta saavuttanut?
- Miten ja mitä on toiminnasta tiedotettu (kuinka monta ihmistä/maata on toiminta tavoittanut, mitkä kohderyhmät, mitä kanavia on käytetty)?

- Miten toimintaa (sekä tuloksia) tullaan jatkossa laajentamaan/käyttämään hakijajärjestöjen keskuudessa?
- Tärkeimmät toiminnasta saadut opit.

Rahaston hallinto

Pohjoismaiden LGBTI-rahastoa hoitaa ja hallinnoi Pohjoismaiden tasa-arvo- ja LGBTI-asiain ministerineuvoston (MR-JÄM) yhteistyöelin Pohjoismaiden tasa-arvotiedon keskus (NIKK).

MR-JÄM päättää vuosittain rahaston suuruudesta MR-JÄM:n talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Rahaston budjetti määräytyy lopulta Pohjoismaiden ministerineuvoston kokonaistalousarviosta tehdyllä päätöksellä. Rahaston varat muodostuvat vuotuisesta NIKK:lle myönnetystä apurahasta Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarviosta tehdyn vuosittaisen päätöksen mukaisesti.

Pohjoismaiden ministerineuvoston kanslia (NMRS) seuraa rahaston hallintoa NIKK:n kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. NMRS vastaa rahastoa koskevien kokousten ja päätösten tekemisestä MR/ÄK-JÄM:lle.

NIKK:n tulee jatkuvasti arvioida, ovatko toimintaohjeet selkeyttämisen tai tarkistuksen tarpeessa, jotta rahaston tavoitteet saavutettaisiin parhaalla mahdollisella tavalla, sekä ehdottaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle tarpeelliseksi katsottuja muutoksia.

Pohjoismaiden tasa-arvo- ja LGBTI-asiain ministerineuvosto (MR-JÄM) on hyväksynyt yllä mainitut toimintaohjeet alkaviksi rahaston avaamisen yhteydessä vuonna 2021.